

<https://doi.org/10.31891/PT-2025-1-4>

УДК 1.12:155.9/3.30:37

Галина БЕРЕГОВА

доктор філософських наук, професор,
Херсонський національний технічний університет, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-2418-7178>

e-mail: gberegova7@gmail.com

ФІЛОСОФСЬКО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ АНАЛІТИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

У роботі розглянуто філософсько-психологічний аналіз кінострічок як інтерактивний метод інноваційного підходу до викладання дисциплін соціально-гуманітарного спрямування (психологія, філософія, соціологія) на основі психологічного конструктивізму.

Філософсько-психологічний аналіз фільмів подано як складну аналітичну операцію, що передбачає членування на складники змісту і форми, виділення певних моментів, дослідження особливостей, визначення місця й функціональної ролі в загальній системі твору, встановлення характеру взаємодії з іншими його частинами.

Акцентовано увагу на позитивних сторонах використання філософсько-психологічного аналізу кінострічок: розвиток розумових здібностей і розширення кругозору особистості, заохочення до самопізнання розвиток критичного мислення та аналітичних навичок, емоційне збагачення особистості.

Виділено ключові аспекти філософсько-психологічного аналізу кінострічок студентами під час навчання: філософське бачення основних ідей і концепцій, психологічний підхід до поведінки персонажів, сприйняття візуальних і вербальних засобів передачі глибоких психологічних значень, контекстуальний підтекст впливу на зміст та форму фільму.

У висновках зазначено, що використання філософсько-психологічного аналізу фільмів дозволяє викладачеві спонукати студентів до глибокого аналітичного мислення та розвитку емоційного інтелекту.

Ключові слова: філософсько-психологічний аналіз, інтерактивний метод, психологічний конструктивізм, критичне мислення, аналітичні навички, емоційний інтелект.

Halyna BEREHOVA

Kherson National Technical University

PHILOSOPHICAL-PSYCHOLOGICAL ANALYSIS OF FEATURE FILMS AS A METHOD OF DEVELOPING STUDENTS' ANALYTICAL ABILITIES

The paper considers the philosophical and psychological analysis of films as an interactive method of an innovative approach to teaching social and humanitarian disciplines (psychology, philosophy, sociology) based on psychological constructivism. Psychological constructivism is defined here as a productive approach to learning and teaching, which can significantly stimulate creativity and innovation in students' educational activities. The

philosophical and psychological analysis of films is presented as a complex analytical operation that involves dividing into components of content and form, highlighting certain moments, studying features, determining the place and functional role in the general system of the work, establishing the nature of interaction with its other parts. The focus is on the positive aspects of using the philosophical and psychological analysis of films: the development of mental abilities and broadening the horizons of the individual, encouraging self-knowledge, the development of critical thinking and analytical skills, and the emotional enrichment of the individual. Key aspects of philosophical and psychological analysis of films by students during their studies are highlighted: philosophical vision of the main ideas and concepts, psychological approach to the behavior of characters, perception of visual and verbal means of transmitting deep psychological meanings, contextual subtlety of influence on the content and form of the film. The conclusions indicate that the use of philosophical and psychological analysis of films allows the teacher to encourage students to deep analytical thinking and develop emotional intelligence, since this process is accompanied by such analytical operations as selecting interesting material, preparing multimedia presentation and accompanying text, discussing the problem, and debating.

Keywords: philosophical and psychological analysis, interactive method, psychological constructivism, critical thinking, analytical skills, emotional intelligence.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Безперечно, нові педагогічні підходи стимулюють навчання студентів. Саме тому інтерактивні методи навчання стали необхідністю у сучасній освіті, оскільки традиційні підходи не завжди ефективно задовольняють потреби студентів.

Навчання студентів має на меті надати необхідні майбутньому фахівцеві знання й навички, а також розвинути певні здібності. Здібності й навички загально прийнято групувати так: (1) розумові здібності: інтелект, критичне мислення, системне мислення, логіка, аналітичні навички; (2) емоційні та соціальні здібності: емоційний інтелект, емпатія, соціальні навички, комунікативні навички, лідерство, командна робота; (3) саморозвиток і особистісний ріст: самопізнання, рефлексія, саморегуляція, мотивація, цілеспрямованість, адаптивність, здатність до самовдосконалення тощо.

Серед цього основного переліку здібностей і навичок нині найбільше уваги надають критичному мисленню, аналітичним навичкам і, навіть як дань «моді», емоційному інтелекту. Хоча, слід підкреслити, увесь набір психічних явищ працює сукупно: все пов'язане з усім.

Зупинимося на розвитку аналітичних навичок, котрі включають здатність розбирати інформацію на частини, класифікувати її, виділяти головне й аналізувати. І, звичайно, ці навички є незамінними у навчанні, професійній діяльності та повсякденному житті, допомагаючи людині краще орієнтуватися в інформаційному просторі та приймати обгрунтовані рішення.

Формулювання цілей статті

Метою статті є розгляд інтерактивних методів навчання у викладанні дисциплін філософсько-психологічного циклу, зокрема використання методу філософсько-психологічного аналізу кінострічок, спрямованого на розвиток аналітичних здібностей студентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Філософсько-психологічний аналіз художніх фільмів досліджували, хоч і не часто, різні науковці: педагоги, викладачі-психологи. Достатній і короткий аналіз виконав Ю. Вінтюк у роботі «Психологічний аналіз художнього фільму у навчальному процесі (на прикладі фільму «Спілка мертвих поетів»», де він згадує С. Бутманчука (кінотренінг як інтерактивний метод роботи психолога з батьками, педагогами та підлітками); І. Лазаренко (специфіка здійснення психологічного аналізу художніх творів); Ю. Машбиця (психологічний аналіз навчального процесу); С. Олейника (психологічний аналіз ситуації художнього фільму «Розумник Вілл Хантінг»); Л. Сеньовську (художній фільм як засіб навчання студентів-педагогів); Ю. Чаплинську (фільм-аналіз у роботі психолога) та ін. [4, с. 19-32]. Ці дослідження допомагають краще зрозуміти, як фільми можуть впливати на особистість і які філософські та психологічні питання вони порушують. Нині існують навіть курси з кіноаналізу як методу психотерапії, що включає філософсько-психологічний аналіз фільмів. Їх пропонує онлайн-школа психології «European Psychology School» (EPS) [5].

Виклад основного матеріалу

У сучасному освітньому середовищі викладання дисциплін гуманітарного (філософського, психологічного) циклу вимагає нових підходів і методів, які б надали можливість повністю розкрити потенціал студентів та підготувати їх до реалій життя. Саме тому досить популярною у педагогічних дослідженнях є проблема використання інтерактивних технологій навчання як ключового компонента сучасної педагогіки, зокрема у викладанні філософії, психології, філософії психології тощо. Адже ці методи базуються на активній взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу, створюючи динамічне середовище, де знання не просто передаються, а активно конструюються через спільну діяльність – таким чином виявляється принцип конструктивізму в освітньому середовищі.

Слід зазначити, що «конструктивістська парадигма освіти» спирається на психофізичне підґрунтя та активно впливає на розвиток особистості, а саме: критичне мислення студентів. Конструктивізм, як

теорія навчання, наголошує на активній ролі учнів/студентів у створенні власного розуміння об'єктів пізнання. Замість пасивного отримування навчальної інформації, учні/студенти розмірковують над своїм досвідом, створюють ментальні уявлення та включають нові знання у свої схеми, що й сприяє глибшому навчанню та розумінню» [3, с. 6-10].

Загалом психологічний конструктивізм є продуктивним підходом до навчання, де реальність визначається досвідом студента й панує впевненість в особистому конструюванні сенсу навчання студентом через досвід, і на цей сенс впливає взаємодія його попередніх знань і нових подій. А отже, психологічний конструктивізм в освіті – це передусім зміни в мисленні в результаті набуття людиною індивідуального досвіду. Конструктивістські підходи до навчання й викладання можуть суттєво стимулювати творчість та інновації у навчальній діяльності.

Інтерактивні методи навчання (групові дискусії, рольові ігри, метод *case-study* – аналіз конкретних ситуацій, проєктно-орієнтоване навчання, колаборативне онлайн-навчання та багато інших) загалом можуть реалізовуватися через різноманітні форми, зокрема онлайн-платформи для спільної роботи, такі, як *Google Docs*, *Miro* або *Trello*.

Серед зазначеного набору інтерактивних методів навчання досить цікавим для студентів і корисним з позиції розвитку аналітичних здібностей майбутніх фахівців вважаємо філософсько-психологічний аналіз художніх фільмів, анімацій і документальних фільмів.

Цей вид роботи передбачає, наприклад, вибір цікавого для студентів матеріалу, підготовку ілюстративної чи мультимедійної презентації та супровідного тексту, а під час виголошення своєї роботи студенти можуть активно взаємодіяти з викладачем та один з одним, обговорювати проблему та дискутувати. Використання мультимедійних ресурсів – відео, аудіоматеріали, інфографіка, інтерактивні презентації – значно покращують процес навчання, роблячи його більш наочним та цікавим.

Загалом художні фільми, анімації, документальні фільми є досить корисними для пояснення складних теорій або демонстрації реальних прикладів психологічних явищ. Аудіоматеріали (наприклад подкасти) можуть використовуватися для обговорення актуальних тем і проблем або для представлення інтерв'ю з експертами в галузі психології. Інфографіка допомагає візуалізувати складні дані, що робить їх більш зрозумілими та легкими для запам'ятовування.

У поєднанні з ілюстративною (мультимедійною) презентацією більш ефективними стають і групові дискусії, що дозволяють студентам обмінюватися думками, аргументувати свої позиції та вчитися

приймати різні точки зору. У контексті викладання психології групові дискусії можуть бути особливо цінними в обговоренні етичних дилем, аналізі клінічних випадків або інтерпретації результатів психологічних досліджень.

Філософсько-психологічний аналіз художніх фільмів, анімацій

Кожен художній твір є складною структурою, цілісною системою із власними процесами та відносинами, типами зв'язку та взаємозв'язку.

Аналіз будь-якого художнього твору – це уявна складна аналітична операція, яка передбачає членування його на складники змісту і форми, виділення певних моментів, дослідження їхніх особливостей, визначення місця й функціональної ролі в загальній системі твору, встановлення характеру взаємодії з іншими його частинами.

З метою філософсько-психологічного аналізу можна використовувати й ресурс «Розумні ідеї», котрий публікує огляди філософських фільмів, що дозволяє глибше зрозуміти їхні філософські та психологічні аспекти. Тут пропонуються для перегляду найкращі філософські фільми, котрі «дозволяють замислитись над важливими життєвими питаннями, мораллю, сенсом існування та природою реальності ... переосмислити своє життя» [6].

Ось перелік таких класичних фільмів: «Матриця» («The Matrix», 1999) – про проблеми реальності та ілюзій, свободи волі та контролю; «Дерево життя» («The Tree of Life», 2011) – питання життя, смерті, природи всесвіту та духовного пошуку; «Інтерстеллар» («Interstellar», 2014) – питання про місце людства у всесвіті, час, простір та кохання; «Тонка червона лінія» («The Thin Red Line», 1998) – філософські аспекти війни, насильства та людської природи; «Меланхолія» («Melancholia», 2011) – теми депресії, кінця світу та людських взаємин, питання про сенс життя та людські почуття й багато інших.

У цьому списку є й анімаційні фільми: «Мандрівка Чихіро» («Spirited Away», 2001) – тема особистого зростання та духовного пошуку; «Острів собак» («Isle of Dogs», 2018) – проблеми вигнання та виживання з глибокими філософськими підтекстами; «Містер Фокс» («Fantastic Mr. Fox», 2009) – питання про природу, суспільство та особисту свободу тощо.

Не можна залишати поза пропозицією для філософсько-психологічного аналізу й документальні стрічки: «Самсара» («Samsara», 2011) – зв'язок між людством і природою, життя та смерть;

«Гіпернормалізація» («HyperNormalisation», 2016) – політичні та соціальні зміни через філософську призму; «Час Землі» («Earthlings», 2005) – відношення людства до тварин і природи [6].

Хоча слід сказати, що студенти мають самі обирати фільми для аналізу, оскільки тоді додається ще й власний психо-емоційний досвід співпереживання. Наприклад, Андрій Б., здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Херсонського національного технічного університету (група ІСР), обрав для соціологічного аналізу серіал «Пуститися берега» (2008, США, режисери М. Макларен, А. Бернштейн, В. Гілліган), котрий є потужним прикладом того, як соціальні фактори впливають на поведінку людей, як економічні труднощі, соціальні обмеження й особисті трагедії можуть трансформувати особистість і призвести девіантну поведінку людини (рис. 1).

Зазначимо, що філософські фільми мають здатність змінювати погляди людини на життя, спонукати її до глибших роздумів і навіть змінювати її дії. Вони можуть бути потужним засобом самопізнання та духовного розвитку особистості. Через складні сюжети, глибокі діалоги та візуальні метафори вони змушують особистість ставити собі непрості запитання та шукати на них відповіді.

Чому варто студентам дивитися філософсько-психологічні фільми? По-перше, перегляд кінострічок загалом розширює кругозір особистості, адже філософські фільми відкривають нові перспективи й ідеї, які можуть радикально (чи частково) змінити світогляд і сприяти розвитку розумових здібностей. Розумові здібності є важливою частиною загальних здібностей особистості, які сприяють успішному життю та досягненню поставлених цілей. Розвиваючи свій інтелект, критичне мислення, здатність до вирішення проблем, системне мислення та логіко-аналітичні навички, кожна людина отримує можливість краще адаптуватися до змін та ставати успішнішою в усіх сферах життя. Розвиваючи всі здібності, людина отримує можливість підвищувати свою інтелектуальну, емоційну та соціальну компетентність, а також забезпечувати свій особистісний ріст.

Соціологічний аналіз серіалу «Пуститися берега»

Аномія та криза моральних цінностей

- **Діагноз:** діагноз раку зводиться нанівещь плани Волтера, що призводить кризу моральних цінностей.
- **Виправдання:** Волтер виправдовує свою діяльність благородною метою – забезпечити свою родину після смерті.
- **Втрата цінностей:** Волтер втрачає здатність відрізнити моральне від аморального, що призводить до низки трагічних рішень.

Конфлікт соціальних ролей

Батько: Волтер має одночасно бути добрим батьком, чоловіком і забезпечити родину.
Гайзенберг: як «Гайзенберг» він порушує закони і стикається з небезпеками, що загрожують його родині.
Деградація: конфлікт відчужує його від сім'ї і стає основною причиною морального занепаду.

Етикетування та девіантна поведінка

1	<p>Тасмачниця</p> <p>Спочатку Волтер вважає себе зберігачем своєї совісті, але згодом він нас ототожнює з роллю «Гайзенберга».</p>
2	<p>Самосоцінка</p> <p>Це не лише звичка його самоцінки, але й віддалення його від родичів та друзів, які хочуть його допомогти.</p>
3	<p>Відчуження</p> <p>Волтер став людиною, яка готове знехтувати моральні цінності заради власної успішності.</p>

Рис. 1. Фрагмент презентації соціологічного аналізу фільму «Пуститися берега»

По-друге, філософські та психологічні фільми сприяють самопізнанню особистості: допомагають зрозуміти особливості свого світосприйняття, свої бажання та страхи, а також допомагають відшукати шляхи вирішення багатьох життєвих проблем. По-третє, фільми сприяють інтелектуальному розвитку особистості, зокрема

розвитку критичного мислення та аналітичних навичок. Окрім того, кінострічки зачасто викликають глибокі емоції та спонукають до емпатії, співчуття – так відбувається емоційне збагачення особистості.

Філософсько-психологічний аналіз художнього фільму, який справив суттєвий вплив на особистість, – це також і метод візуального навчання й педагогічного дослідження, що має можливість поєднувати філософські та психологічні підходи для глибокого розуміння життя загалом.

Так, наприклад, Тетяна М., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Херсонського національного технічного університету, аналізуючи художній фільм «Матриця», визначає як не просто науково-фантастичний фільм, а глибоку філософсько-психологічну розповідь, яка торкається проблем реальності, свободи волі й ідентичності (рис. 2).

Тут можна виділити кілька ключових аспектів філософсько-психологічного аналізу кінострічок студентами під час навчання: (1) філософське бачення: студент аналізує основні ідеї та концепції – проблеми життя-буття, моралі, свободи, справедливості тощо; (2) психологічний підхід: студент аналізує поведінку персонажів, їхні внутрішньо-особистісні конфлікти та емоційні стани персонажів; (3) герменевтичний підхід: аналіз використання режисером візуальних і вербальних засобів для вираження концепцій і передачі глибоких психологічних значень та ідей; (4) контекстуальний підхід: аналіз історичного, культурного та соціального контекстів створення фільму, що, можливо, вплинули на зміст та форму фільму.

Використання таких підходів дозволяє викладачеві спонукати студентів до більш глибокого занурення у світ кінематографу й мультиплікації, щоб зрозуміти його багатогранність, а також оцінити його вплив на особистість і суспільство загалом.

Так, наприклад, Анастасія В., здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Херсонського національного технічного університету (група 5ПУ), аналізує мультиплікаційний фільм «Коко» (2017, США, режисерів Лі Анкрич, Адріан Моліна), наголошуючи на таких філософсько-психологічних проблемах, як життя і смерть, моральні цінності сім'ї, дорослішання дітей, творчість, культурна ідентичність. Досить суттєвий почуттєвий вплив на емоційний інтелект в цій анімації справляє музика, що звучить як символ життя, радості та пам'яті, здатний об'єднати людей і допомогти подолати міжособистісні конфлікти та непорозуміння (рис. 3).

Філософсько-психологічний аналіз фільму «Матриця»

Алегорія печери Платона: люди живуть в ілюзії та приймають її за реальність, доки один з них не відкриває істину та не виходить на світло. Нео символізує людину, яка виривається з кайданів ілюзії. Декартівський сумнів: у реальності навколишнього світу; Нео задається питанням, чи справжній світ навколо нього. Екзистенціалізм: свобода волі та існування; Нео має вибір – залишитися у зручній ілюзії чи прийняти важку реальність – це вибір між автентичністю та ілюзією, що є центральною темою екзистенціалізму.

Свідомість і підсвідомість: матриця – як символ підсвідомості, де люди живуть своїми несвідомими бажаннями, а реальний світ – свідоме, здатне до вивільнення. Ідентичність: Нео проходить через кризу ідентичності, він усвідомлює, що його життя було ілюзією і переосмислює себе в новій реальності. Групова динаміка: взаємодія між персонажами та їхні ролі у групі, Морфеус – лідер і наставник, Триніті – підтримка та компаньйон, Сміт – антагоніст, ставить під сумнів місію і віру Нео.

Символіка та метафори. Червона та синя пігулки: вибір між незнанням і болісною правдою. Матриця: метафора суспільства, суспільних систем, що контролюють і маніпулюють. Типологія персонажів за К.Юнгом: Морфеус – ментор, Нео – герой, Триніті – супутник, агент Сміт – Тінь.

Рис. 2 Фрагмент презентації філософсько-психологічного аналізу фільму «Матриця»

Можна окреслити ряд причин, що вказують на корисність філософсько-психологічного аналізу художніх фільмів для студентів (не залежно від спеціальності й спеціалізації навчання). Це передусім розвиток критичного (аналітичного) мислення, поглиблене розуміння психології та суміжних з нею дисциплін, розширення культурного кругозору шляхом розуміння різних точок зору на життєві проблеми, розвиток навичок комунікації під час обговорення фільмів, застосування одержаних від аналізу фільмів висновків у реальному житті (на практиці). Як бачимо, філософсько-психологічний аналіз кінострічок не лише збагачує академічний досвід студентів, а й допомагає їм краще розуміти себе та навколишній світ.

Однак упровадження таких інтерактивних підходів до навчання студентів не позбавлене викликів, оскільки вимагає значних часових затрат на підготовку, може бути складним для реалізації у великих групах, а також потребує високого рівня мотивації та залученості усіх учасників освітнього процесу. Крім того, важливо знайти баланс між інтерактивними методами та традиційними формами навчання, які залишаються важливими для формування фундаментальних знань з навчальних дисциплін.

Філософсько-психологічний аналіз мультфільму «Коко»

За мексиканською культурою, смерть – це не кінець, а продовження життя у пам'яті наших близьких, але в іншому вимірі. У мультфільмі світ мертвих наповнений яскравими фарбами і люди там живуть, поки їх пам'ятають живі. Коко оптимістично ставиться до смерті та розглядає її, як продовження життя, і пам'ять – це те, що робить нас людьми, зв'язує нас з минулим.

У фільмі зроблено великий акцент на тому, що коли когось забувають, той зникає зі світу мертвих назавжди. Все це змушує нас переосмислити ставлення до сенсу свого життя та наші вчинки, як жити та діяти, щоб нас пам'ятали після земного життя. Змушує замислитися, що саме робить наше життя значущим? У когось головне - це сім'я, у когось - люблена робота, у когось - творчість та прагнення бути знаменитим. Подорож Мігеля в Країну мертвих дозволяє замислитися нас про природу часу, про минуле, сьогодення і майбутнє. Пам'ять зв'язує нас з минулим та визначає наше майбутнє.

Головний герой Мігель мріє стати музикантом, незважаючи на заборону сім'ї, де всі покоління були чоботарями. Ця сюжетна лінія дозволяє розглянути конфлікт між індивідуальними бажаннями Мігеля (молодого покоління, яке прагне змін, рухатися вперед) та його бабусею, старшим поколінням, яке тримається за минуле та традиції.

Пошук себе у житті, суспільстві, світі, формування особистості, відповідальність про свої вчинки, подолання своїх страхів та досягнення мети завдяки сміливості й наполегливості, важливість соціальних зв'язків і зберігання свого коріння, гордість за культурну ідентичність – це все про Коко!

Рис. 3. Фрагмент презентації філософсько-психологічного аналізу мультфільму «Коко»

Незважаючи на ці виклики, інтерактивне навчання все ж таки демонструє високу ефективність у формуванні м'яких (soft-skills) навичок майбутніх фахівців; завдяки їм покращується засвоєння теоретичного матеріалу, розвиваються ключові професійні компетенції: критичне мислення, комунікативні навички, емпатія, здатність до рефлексії тощо.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Таким чином, філософсько-психологічний аналіз кінострічок як інтерактивний метод, спрямований на розвиток аналітичних здібностей студентів, є невід'ємною частиною інноваційного підходу до викладання дисциплін соціально-гуманітарного спрямування (психологія, філософія, соціологія й ін.) на основі психологічного конструктивізму з метою підготовки студентів до викликів сучасної професійної практики.

Філософсько-психологічні фільми є потужним інструментом для розумового (інтелектуального) і духовного розвитку особистості студента, адже перегляд таких фільмів є поштовхом до самопізнання та набуття мудрості.

Філософсько-психологічний аналіз художніх фільмів, анімацій і документальних фільмів супроводжується такими аналітичними операціями, як вибір цікавого для студентів матеріалу, підготовка ілюстративної чи мультимедійної презентації та супровідного тексту. Під час виголошення своєї роботи студенти можуть активно взаємодіяти з викладачем та один з одним, обговорювати проблему та дискутувати. Як показує практика, використання мультимедійних ресурсів (відео, аудіоматеріали, інфографіка, інтерактивні презентації тощо) значно покращують процес навчання, роблячи його більш наочним та цікавим.

Корисність філософсько-психологічного аналізу художніх фільмів для студентів можна окреслити так: розвиток критичного (аналітичного) мислення, поглиблене розуміння психології та суміжних з нею дисциплін, розширення культурного кругозору шляхом розуміння різних точок зору на життєві проблеми, розвиток навичок комунікації під час обговорення фільмів, застосування одержаних від аналізу фільмів висновків у реальному житті.

Отже, філософсько-психологічний аналіз кінострічок не лише збагачує академічний досвід студентів, а й допомагає їм краще розуміти себе та навколишній світ.

Література

1. Pappas, N. Psychoanalysis and the Philosophy of Film. In: Carroll, N., Di Summa, L.T., Loht, S. (eds). *The Palgrave Handbook of the Philosophy of Film and Motion Pictures*. Palgrave Macmillan, Cham, 2019. p. 923-945. https://doi.org/10.1007/978-3-030-19601-1_39.
2. Tan, Ed. A psychology of the film. *Palgrave Communications*. 2018. 4 (1). p. 1-20. DOI:10.1057/s41599-018-0111-y.

3. Берегова Г.Д. Філософія освіти: психологічний конструктивізм і психофізична проблема. *Філософія освіти в умовах сучасних викликів: цінності, стратегії, інноваційні практики*. Полтава : ПАНО, 2024. 209 с.

4. Вінтюк Юрій. Психологічний аналіз художнього фільму у навчальному процесі (на прикладі фільму «Спілка мертвих поетів»). *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України Серія педагогічні науки*. 32(1). 2023. С. 19-32. DOI:10.32453/pedzbirnyk.v32i1.1330.

5. Кіноаналіз як метод психотерапії. EPS / Європейська психологічна школа. URL: <https://epsgroup.pro/ua/Edutainment/education/kinoanaliz-yak-metod-psihoterapiyi> (дата звернення: 19.01.2025).

6. Найкращі філософські фільми: Огляд, Аналіз, Рекомендації. Розумні Ідеї. <https://epsgroup.pro/ua/Edutainment/education/kinoanaliz-yak-metod-psihoterapiyi> (дата звернення: 05.02.2025).

7. Чаплінська Юлія. Фільманаліз у роботі психолога: практичний посібник. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 96 с.

References

1. Pappas, N. Psychoanalysis and the Philosophy of Film. In: Carroll, N., Di Summa, L.T., Loht, S. (eds) *The Palgrave Handbook of the Philosophy of Film and Motion Pictures*. Palgrave Macmillan, Cham. 2019. S. 923-945. https://doi.org/10.1007/978-3-030-19601-1_39.

2. Tan, Ed. *A psychology of the film*. Palgrave Communications. 2018. 4 (1). S.1-20. DOI:10.1057/s41599-018-0111-y.

3. Berehova H.D. *Filosofia osvity: psykolohichnyi konstruktivizm i psykhofizychna problema*. *Filosofia osvity v umovakh suchasnykh vyklykiv: tsinnosti, stratehii, innovatsiini praktyky*. Poltava: PANO, 2024. 209 s.

4. Vintuk Yurii. *Psykolohichnyi analiz khudozhnogo filmu u navchalnomu protsesi (na prykladi filmu «Spilka mertvykh poetiv»)*. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy Seriya pedahohichni nauky*. 32(1). 2023. S. 19-32. DOI:10.32453/pedzbirnyk.v32i1.1330.

5. *Kinoanaliz yak metod psykhoterapii*. EPS / Yevropeiska psykolohichna shkola. URL: <https://epsgroup.pro/ua/Edutainment/education/kinoanaliz-yak-metod-psihoterapiyi>.

6. *Naikrashchi filosofski filmy: Ohliad, Analiz, Rekomendatsii. Rozumni Idei*. <https://epsgroup.pro/ua/Edutainment/education/kinoanaliz-yak-metod-psihoterapiyi>.

7. *Chaplinska Yuliia. Filmanaliz u roboti psykhologa: praktychnyi posibnyk*. *Natsionalna akademiia pedahohichnykh nauk Ukrainy, Instytut sotsialnoi ta politychnoi psykolohii*. *Kropyvnytskyi : Imeks-LTD, 2020. 96 s.*